

**EKONOMI
HÖGSKOLAN**
Lunds universitet

Bristande jämlikheter i utbildning och ekonomisk tillväxt

Nationalekonomiska institutionen

Kandidatuppsats ht-2010

Författare: Arbenita Aliu, Ulrika Myhrberg

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	4
1.1 Inledning.....	4
1.2 Syfte och frågeställning.....	5
1.3 Disposition.....	5
2. Bristande jämlikhet och ekonomisk tillväxt - Teoretiska aspekter.....	6
2.1 Definition ojämlikhet.....	6
2.2 Solov-Modellen.....	7
2.3 Teori om lika möjligheter.....	10
2.4 Teoretiska länkar mellan könsojämlikheter i utbildning och låg ekonomisk tillväxt.....	11
2.4.1 Direkta effekter av bristande jämlikhet.....	12
2.4.2 Indirekta effekter.....	13
2.5 Sammanfattning.....	15
3. Tidigare empirisk forskning.....	16
3.1 Forskning med Solow-modellen.....	16
3.2 Forskning med Teori om lika möjligheter.....	17
3.3 Forskning kring direkta och indirekta länkar.....	19
3.4 Tabell över studier kring bristande jämlikheter i utbildning.....	21
3.2 Sammanfattning.....	22
4. Sammanfattning och slutsatser.....	23
5. Referenser.....	26

Abstract

Utbildning är något som de flesta vid tidig ålder bekantas med och det sägs att det är en av grundstenarna för ett väl fungerande land och således också dess ekonomi. Det diskuteras inte sällan om varför klyftan mellan rika och fattiga länder är så stor samt hur de fattiga länderna ska kunna uppnå en högre ekonomisk tillväxt och på så vis kunna få en lägre fattigdomsnivå. I denna uppsats har vi följaktligen valt att undersöka hur en mer jämställd utbildning bland flickor och pojkar i skolan skulle kunna leda till snabbare ekonomisk tillväxt. Uppsatsen bygger på en teoretisk och empirisk undersökning där vi analyserar olika studier som har gjorts kring ämnet för att se om det finns en positiv koppling mellan en mer jämlik utbildning och ekonomisk tillväxt.

Slutsatsen av denna studie är att både de teoretiska och empiriska undersökningarna påvisar en positiv koppling mellan mindre ojämlikheter i utbildningen och ekonomisk tillväxt. Då ekonomisk tillväxt påverkas av flera komplexa faktorer lämnar detta utrymme för en bredare diskussion om hur stor effekt utbildningen har på ekonomisk tillväxt.

Nyckelord: bristande jämlikhet, utbildning, ekonomisk tillväxt,

1 Introduktion

1.1 Inledning

I ett modernt och sekulariserat land som Sverige är problemen med jämställdhet mellan kön förhållandevis små och de orättvisor som finns kan verka tämligen triviala då de sätts i perspektiv till utvecklingsländer. I Sverige är den allmänt vedertagna sociala och kulturella normen att kvinnor och män ska vara jämlika. Detta är något som de flesta ser som en självklarhet. Skulle man däremot titta närmare på motsvarande villkor i ett utvecklingsland möts man i många fall av en betydligt orättvisare bild.

Som ett resultat av sociala och kulturella normer lever kvinnor i många utvecklingsländer under förtryck och jämställdhetsskillnader mellan kvinnor och män är stora. Skillnaderna börjar redan vid "barnsben" där statistiken visar att långt fler pojkar än flickor får chansen att gå i grundskola. Det är inte helt ovanligt att flickorna får sköta hushållet tillsammans med deras mor för att sedan, i tidig ålder, bli bortgifta. Detta mönster går igen från generation till generation och på så vis går många kvinnor miste om möjligheten till utbildning och ett liv utanför de förutbestämda normerna.

Det finns många faktorer som bidrar till att ojämlikheterna mellan kvinnor och män upprätthålls, men en av de mest signifikanta är med all sannolikhet möjligheten till utbildning. Skulle kvinnor ges möjlighet till att utbilda sig skulle de kunna få bättre ekonomiska villkor, ta kontroll över sina liv och på sikt verka för att den rådande maktstrukturen reformeras.

Förutom att kvinnor har betydligt sämre tillgång till både utbildning och arbetsmarknaden är även undernäring och andra vanligt förekommande hälsoproblem överrepresenterade hos kvinnor. I Indien är det fyra gånger troligare att en flicka är undernärmd än en pojke. Med detta sagt bör nämnas att det är 40 gånger troligare att man uppsöker sjukhus för detta tillstånd hos en pojke, än hos en flicka.¹ Jämställdhet i utbildningen påverkar välfärden i ett land positivt då det bland annat bidrar till lägre fertilitet och barnadödlighet, vilket i sin tur innebär en generellt bättre hälsa inom familjen. En annan omständighet som bör framhållas är att om

¹ Todaro and Smith 2006 s. 229

mamman i familjen har haft möjlighet till utbildning, är det mer troligt att även döttrarna som sönerna väljer att utbilda sig.

En låg utbildningsnivå bland befolkningen bidrar även till ett lågt humankapital.² Genom att män ges en större möjlighet till att utbildas går man miste om den potentiella humankapital som består av utbildade kvinnor. Detta bidrar således till att man förlorar arbetskraft såväl som kunskap. Som en konsekvens av lägre humankapitalsnivå får landet svårigheter att ta till sig den teknologi som finns tillgänglig.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka sambandet mellan bristande jämlikhet i utbildning och ekonomisk tillväxt. Ekonomisk tillväxt är en av flera grundläggande förutsättningar för fattigdomsminskning och ett välallokerat humankapital har en positiv inverkan på ekonomisk tillväxt, varför vi funnit detta samband som ett intressant ämne för denna uppsats.

Frågeställningen är enligt följande: *vad säger ekonomisk teori och empiri om ojämlikheter i utbildning mellan kön och dess koppling till ekonomisk tillväxt?*

1.3 Disposition

Uppsatsen bygger på fyra olika kapitel. Inledningsvis beskriver kapitel ett bakgrunden till ämnet och syftet med uppsatsen. I kapitel två följer en beskrivning av den teori vi använder oss av för att se vad teorin säger om kopplingen mellan bristande jämlikheter och ekonomisk tillväxt. Kapitel tre sammanfattar de empiriska undersökningarna. Avslutningsvis rundas uppsatsen av med kapitel fyra som ger en genomgående översikt av arbetet och en diskussion.

²

Balioune-Lutz, M. and McGillivray, M. (2009). "Does Gender Inequality Reduce Growth in Sub Saharan African and Arab Countries?" *African Development Review*, Vol 21, Issue 2, p224-242

2 Bristande jämlikhet och ekonomisk tillväxt - Teoretiska aspekter

En av de mest kända ekonomiska tillväxtteorierna är Solow-modellen. Modellen beskriver hur länder uppnår ekonomisk tillväxt och högre välfärd via investeringar i teknologi och humankapital.³ Med användning av denna modell vill vi se hur ett lands ekonomiska situation förändras när investeringar i humankapital görs. Med denna teori avser vi att förklara sambandet mellan en mer jämlik fördelning av utbildning bland kön och ekonomisk tillväxt.

2.1 Definition ojämlikhet

Mått på ojämlikhet visar hur inkomst och konsumtion fördelas mellan individer. Mätningar av ojämlikhet görs således till ett bredare begrepp än mätningar av fattigdom, där fokus enbart läggs på de fattiga individerna i ett land och således inte hela befolkningen.⁴ Ojämlikhet handlar också om snedfördelningar av individers tillgång till hälsovård, utbildning och egna kapital.

En generell konsekvens av ojämlikhet är missallokering av resurser. En ojämn fördelning av utbildning mellan kön leder i sin tur till att man går miste om humankapital då en stor andel av befolkningen utesluts från möjligheten till utbildning. Vad gäller fördelning av mark, bidrar ojämlikheter också till en ineffektiv produktion. Ett annat exempel på ojämn fördelning är det som förekommer inom hälso- och sjukvården. Ges inte alla rätt till vård påverkar även detta ett lands humankapital negativt på så vis att de som utesluts kan vara för sjuka för att arbeta eller gå i skolan.⁵

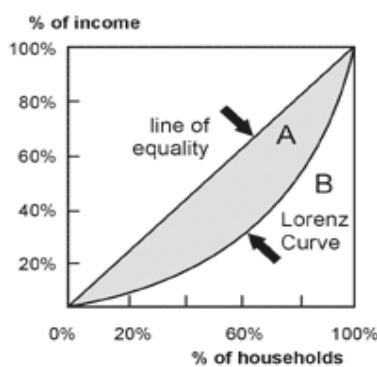
Ojämlikheter kan mätas genom att man använder sig av en Lorenz-kurva. Med en Lorenz-kurva kan distributionen av inkomst såväl som utbildning illustreras. På den horisontella axeln anges den ackumulerade andelen av befolkningen och på den vertikala anges det

³ Todaro and Smith 2006 , s. 122

⁴ Bourguignon, F. 2004. "The Poverty-Growth-Inequality Triangle". Indian Council for Research on International Economic Relations ,New Delhi Working Paper Series. Nr 125

⁵ Todaro and Smith 2006 , s. 208

ackumulerade antalet år av skolgång. Längs 45 graders linjen får samtliga individer i befolkning exakt lika många års utbildning; fördelningen är fullständigt jämn. Därefter ”plottar” man hur den faktiska fördelningen av utbildningen ser ut i befolkningen. Är fördelning jämn ligger kurvan nära linjen, och vice versa. Ytterligare en vanligt förekommande metod att mäta ojämlikhet på är genom Gini-koefficienten. Med Gini-koefficienten mäter man olikhet i utbildningsdistribution. Genom att dividera ytan A med ytan A+B erhålls de aggregerade ojämlikhetsvärden, vilka befinner sig mellan 0 och 1. I ett land med stora ojämlikheter och snedvriden utbildningsfördelning förväntas värdena ligga högt och närmre 1 än 0, och i ett land med lite ojämlikheter förväntas således det motsatta.⁶

Figur: 1 Figuren visar hur Lorenz-kurvan ser ut.

2.2 Solow-modellen

Solow-modellen är en tillväxtekonomisk modell som grundar sig i neoklassisk teori.⁷ Modellen visar hur kombinationen av kapital och arbetskraft leder till ekonomisk tillväxt. Produktionsfunktionen är en ”Cobb-Douglas-funktion” med konstant skalavkastning. Humankapitalet är en viktig produktionsfaktor i modellen, och via investering i utbildning kan man utifrån Solow-modellen påvisa positivt resultat i tillväxten. Tidigare empirisk forskning visar att humankapitalet är lika viktigt för ekonomisk tillväxt som det fysiska kapitalet. Ekonomiska teorier beskriver utbildning som en stor del av humankapitalet och dess påverkan på produktionsfunktionen är positiv. Humankapitalet utgörs av olika utbildningar och

⁶ Todaro and Smith 2006, s. 387

⁷ Jones 2002, s. 20

färdigheter bland arbetskraften. Forskning med Solow-modellen visar att i länder där det funnits en mer balanserad fördelning av utbildningen bland män och kvinnor, också visat en högre *steady state* per invånare i inkomst.⁸

Solow modellens första grundliga produktionsfunktion ser ut så här:

$$Y=K^{\alpha} L^{1-\alpha}$$

En förenklad version av modellen med bara två produktionsfaktorer/input, kapital K och arbetskraft L , som då tillsammans utgör output Y .

Kapitalackumuleringen sker enligt denna funktion:

$$K= skY-dK ,$$

sk = investering i fysisk kapital, d = konstant deprecieringstakt

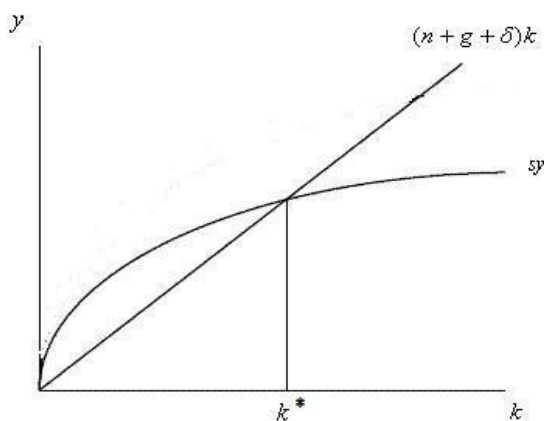
För att förklara hur *steady state*-nivån i modellen förändras samt vad detta innebär, finns det olika länkar som kopplas till ökning eller minskning i tillväxten vilka spelar en viktig roll för förståelsen och innebörden av nivåförändringen.

Befolkningstillväxten i ekonomin kännetecknas i modellen av n och är enligt Solow viktig för välfärden i landet. Befolkningstillväxt i form av hög fertilitet eller invandring bidrar till att kurvan $(n+g+d)k$ förflyttar sig till vänster i figuren vilket leder till att man uppnår en *steady state* nivå som är lägre än innan. Detta sker på grund av att den höga befolkningen leder till att man med samma kapitalnivå, (k^* i grafen nedan) inte längre har lika höga investeringsmöjligheter per arbetare för att hålla kapital och arbetskraftsförhållandet konstant. Förhållandet mellan kapital och arbetskraft fortsätter att falla tills ekonomin når en ny *steady state* nivå. På grund av att det nu ges mindre kapital per arbetare, försätts landet i ett fattigare stadium än innan befolkningstillväxten.

Effekterna av detta utvecklas närmare senare i kapitlet, var vikten av befolkningstillväxt kommer att förklaras.

⁸ Klasen, S. "Low Schooling for Girls, Slower Growth for All? Cross-Country Evidence on the Effect of Gender Inequality in Education on Economic Development", *The World Bank Economic Review*, VOL.16, NO. 3 345-373

Investeringar i ekonomin, framgår i modellen av sy och kan påverka ekonomin i landet både positivt och negativt. Ett beslut av konsumenterna att permanent öka investeringarna leder till en skiftning av sy -kurvan uppåt (-se figur 2), vilket i sin tur bidrar till mer kapital per arbetare och ekonomin resulterar i ”*capital deepening*”. Detta innebär att när investeringarna ökar, överstiger den nya kapitalnivån det tidigare nödvändiga kapitalet per arbetare som krävdes för att hålla ett konstant förhållande mellan kapital per arbetare. Förändringen fortsätter tills nya sy -kurvan skär $(n+g+d)k$ -linjen, det vill säga $sy=(n+g+d)k$ och ekonomin får en högre nivå på kapitalstocken per arbetare. Landet blir således rikare än innan av denna förändring då ett högre kapital per arbetare innebär högre per capita output.⁹

Figur 2.

Figur 2 visar hur grafen för Solow-modellen med avtagande skalavkastning ser ut.¹⁰

Modellen utvecklas vidare ett steg när humankapitalet inräknas, funktionen för Solow-modellen med humankapital ser ut som så här:

$$Y = K^\alpha (AH)^{1-\alpha}$$

Här förklaras kombinationen av fysisk kapital och humankapital i form av ”skilled labor” resulterat i output, Y -, i en Cobb-Douglas produktionsfunktion. Bokstaven A i formeln representerar arbetsintensiv teknologi, som har en exogen tillväxt takt g .

⁹ Jones 2002, s. 31

¹⁰ Debraj 1998, s.65

Vi väljer dock att inte utveckla modellen mer, utan utifrån detta förklara humankapitalets betydelse för tillväxten, då modellen visar att en ökning av H leder till ökad output Y .

En ökning i humankapitalet innebär att individerna ackumulerar mer humankapital genom att de spenderar mer tid på att utbilda sig istället för att arbeta, och därigenom kvalificerar sig för ”Skilled labor”, dvs arbete som kräver mer akademisk kompetens/ utbildning. Utbildning av kvinnor och minskning av ojämlikheter i utbildningen utgör en stor del av denna process. Vikten av att utnyttja det totala humankapitalet i landet för att nå en högre välfärd medför till att ojämlikheterna måste reduceras, så att kvinnor ges samma möjligheter som män att bidra med sina kunskaper och ingå i landets humankapital.

2.3 Teori om lika möjligheter

Om man skall kunna agera på en arbetsmarknad under samma förutsättningar måste den vara fri från diskriminering och orättvisor. Under sådana förhållanden uttrycker ”Teori om lika möjligheter” att den som bäst kan tillgodogöra sig utbildning och praktisk träning också är den som kommer att få bäst framtida avkastning i form av lön och andra jobbrelaterade förmåner, oavsett kön. Även om vi idag står inför ett samhälle där normen mer eller mindre är att lika villkor ska råda finns det flera faktorer som gör att denna norm inte går att konvertera från teori till praktik utan att stöta på problem. Könsfördelning och kvinnors tillgång till arbete motarbetas till stor del av institutionell uppbyggnad samt kulturella normer, vilka kan vara svåra att förändra.¹¹

Detta kan regleras genom statliga interventioner. Som exempel kan nämnas att arbetsplatser tvingas införa policys för att få en mer jämlik könsfördelning i en styrelse. Nackdelen med en med detta kan vara att man på så vis missar vad marknaden efterfrågar och på så sätt går miste om sin konkurrenskraft. Med hjälp av nämnda teori vill vi undersöka om det, trots marknadsefterfrågan, kan vara gynnande att satsa på kvinnor i utbildning och på arbetsmarknaden i ett mer långsiktigt perspektiv. Löneskillnader mellan män och kvinnor utgör en viktig del av diskussionen om lika möjligheter. Det är inte löneskillnaderna i sig som är problemet, utan resultatet som löneskillnaderna medför. Det har diskuterats huruvida dessa följder kan definieras som diskriminering. Vissa ekonomer hävdar dock att diskriminering

¹¹

Huphries and Rubery 1995, s. 1-8

endast definierar resultatet av något som inte kan förklaras eller rättfärdigas av marknadsmekanismer.¹²

Huvudantagandet inom humankapitalsteorin bygger på att det måste finnas vissa kostnader och uppoffringar i nutid för att kunna möjliggöra framtida fördelar. Humankapitalsteorin refererar till studier om investeringar i individer eller organisationer som ackumulerar mängden av intellektuell eller teknologisk kunskap.¹³ Humankapitalsteorin tillhör en neoklassisk tillväxtteori och grundar sina antaganden på att utbildning eller praktisk upplärning av humankapital står i relation till framtida arbets- och lönemöjligheter. Relationen mellan utbildning eller praktisk träning och lön utgör en mekanism som stärker individens eget intresse att vilja investera i utbildning. Viktigt att nämna är att det inte är bara antalet utbildningsår som påverkar avkastningen för framtida humankapital, utan även kvaliteten på utbildningen.

Lönediskriminering mot kvinnor är vanligt förekommande världen över och tar sig uttryck via det lönegap som finns mellan kvinnor och män. Sett ur ett positivt perspektiv skulle detta kunna gynna sektorer där mycket kvinnlig arbetskraft anställs, då deras lägre löner fungerar som ett incitament för arbetsgivare att anställa mer billig arbetskraft. Att minska den ojämna könsfördelningen i utbildningen samt att investeringar görs i kvinnor fungerar alltså enligt teorin som en mekanism för ökad ekonomisk tillväxt.¹⁴

2.4 Teoretiska länkar mellan brist på jämlikhet i utbildning och låg ekonomisk tillväxt

Enligt Klasen existerar två orsakssamband mellan ojämlikheter bland kön i utbildning och ekonomisk tillväxt. Dessa utgörs av sambandet mellan ett lägre genomsnittligt humankapital och ekonomisk tillväxt, samt sambandet mellan lönediskriminering och ekonomisk tillväxt.

¹² Ibid

¹³ Becker, Gary. 1975 "Human capital: A theoretical and empirical analysis with special reference to education", University of Chicago, 1975

¹⁴ Abu-Ghaida, D. and Klasen, S. 2002 "The Costs of Missing the Millennium Development Goal on Gender Equity", Munich Discussion Paper NO. 2003-1, November 2002

En persons humankapital utgörs av dennes medfödda förmågor och förutsättningar samt utbildning. Man antar att flickor och pojkar föds med samma eller liknande förmågor och att de individer med bäst förmågor erhåller en utbildning. Således bidrar en ojämn könsfördelning i utbildning till en lägre genomsnittlig humankapitalsnivå och minskad ekonomisk tillväxt.

Lönediskriminering mot kvinnor, utgör som tidigare nämnt en del av det lönegap som finns mellan män och kvinnor. Fördelning av jobb mellan kön kan bara delvis förklaras av sambandet mellan kön och utbildning. Kvinnor tenderar att genom utträngningseffekter bli överrepresenterade bland jobb med lägre lön, vilket också är den verklighet som råder i en majoritet av världen.¹⁵

Dessa löneskillnader skulle kunna utnyttjas på ett positivt sätt då de medför att kvinnor blir en billigare och mer attraktiv arbetskraft som skulle kunna sysselsättas inom vissa industrier där efterfrågan på billig arbetskraft ständigt är hög. Om kvinnor besatt relevant utbildning skulle de kunna bli mer delaktiga på arbetsmarknaden och gynnas av efterfrågan på deras billiga arbetskraft.

2.4.1 Direkta effekter av bristande jämlikhet

Utbildning av kvinnor och reducering av ojämlikhet bland kön har såväl direkt som indirekt effekt på ekonomisk tillväxt. Ojämlikhet i utbildning har en direkt negativ effekt på ekonomisk tillväxt eftersom detta medför att den genomsnittliga kvaliteten på humankapitalet sänks.¹⁶

När humankapitalet ökar genom en minskning av ojämlikheterna, bidrar detta till en positiv effekt för framtida generationer. Detta leder till en direkt ökning av den ekonomiska tillväxten som i sin tur ökar produktiviteten per arbetare. Klasen menar att utbildning av kvinnor påverkar familjer och dess kommande generationer positivt på flera olika nivåer. Förutom en framtida ökning av inkomster till hushållet bidrar det även till att andra familjemedlemmar

¹⁵ Horton, S. 1999. "Marginalization Revisited: Womens Market Work and Pay, and Economic Development", *World Development* Vol. 27, No. 3, pp. 571±582, 1999

¹⁶ Klasen, S. "Low Schooling for Girls, Slower Growth for All? Cross-Country Evidence on the Effect of Gender Inequality in Education on Economic Development", *2002 THE WORLD BANK ECONOMIC REVIEW, VOL.16, NO.3 345-373*

blir inspirerade att utbilda sig. Klasen understryker vikten av att ha en utbildad mor och menar vidare att utbildning av kvinnor har en positiv extern effekt både på kvaliteten och kvantiteten av hennes barns utbildning via den miljö och det stöd hon automatisk erbjuder sitt barn.¹⁷ Med en utbildad mor kan barnen bättre tillgodogöra sig den utbildning de erhåller och på så vis ökar humankapitalsnivån, vilket i sin tur bidrar till ekonomisk tillväxt.

Om man via en mer jämlik fördelning lyckas påverkar utbildningen positivt, via ökad kvalitet, anser Klasen att en sådan utveckling borde marknadsföras mer. Ett annat exempel som tas upp är hur utbildning inom familjen kan uppmuntras via exempelvis släktingar som är utbildade. Släktingen kan således verka för att förstärka framgången för de andra i form av stöd eller inspiration. I Klasens studie tas också upp hur par med liknande utbildningar förespråkar varandras framtida inlärning. Att kvinnorna saknar utbildning kan i vissa fall bero på att familjen inte väljer att investera i flickorna då man utgår från, eller har förhoppningar om, att kvinnan i fråga ska gifta sig med en utbildad man.¹⁸

Fler författare som beskriver de direkta positiva länkarna är Morrison, Raju och Sinha vilka i sin studie påpekar vikten av kvinnans utbildning. Högre inkomster hos kvinnan leder enligt dem till att både reducera fattigdomen i landet samtidigt som den kortsiktiga tillväxten stimuleras via ökad konsumtion. De länkar samman hur ökade jämlikheter inom hushåll, ute på arbetsmarknaden och i samhället via direkta effekter leder till högre tillväxt och fattigdomsminskning. Genom att kvinnan är mer utbildad och har bättre hälsa och tillgång till marknaden leder det precis som nämnts ovan till högre inkomster som också bidrar till ökad konsumtion. Via bättre kontroll över hushållet bidrar mödrars kunskap till bättre hälsa och välmående för hennes barn vilket ger framtida chanser till fler utbildade vuxna, vilket resulterar i kommande ekonomisk tillväxt och mindre fattigdom.¹⁹ Studien tar även upp hur ett hushåll driven av kvinnan allokerar inkomsterna och att mödrar är mer benägna att investera i sina barns utbildning.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Klasen, S. (2002). "Low Schooling for Girls, Slower Growth for All? Cross-Country Evidence on the Effect of Gender Inequality in Education on Economic Development", 2002 *THE WORLD BANK ECONOMIC REVIEW*, VOL.16, NO.3 345-373

¹⁹ Morrison A, Raju D and Sinha N. (2007). "Gender Equality, Poverty and Economic Growth", *The World Bank, Gender and Development Group, Poverty Reduction and Economic Management Network*, September 2007

2.4.2 Indirekta effekter

Ekonomisk tillväxt påverkas indirekt genom den inverkan könsskillnader i utbildning har på investeringar och befolkningstillväxten.²⁰ De demografiska förändringarna av mer utbildade kvinnor samt mindre ojämlikheter i utbildningen resulterar allt som oftast i att kvinnorna väljer att gifta sig först i senare ålder. När kvinnans humankapital blir mer jämställt med mannens, bidrar detta till att deras tid blir mer dyrbar än innan, och därmed substitueras kvantitet med kvalitet när det gäller barn. Med andra ord, man avstår från att skaffa många barn, och istället fokuserar på att skaffa färre och investera i deras utbildning. Genom att planera barnafödandet påverkas hela hushållet och bidrar generellt till att fertiliteten i landet minskar.²¹

Lägre fertilitet har en positiv inverkan på ekonomin. Klasen beskriver detta genom ytterligare fyra länkar. Första steget till lägre fertilitet är att det minskar befolkningstillväxten och därmed underlättar för investeringar i mer kapital per arbetare. Detta sker i form av kapitalfördjupning istället för att vidga kapital och utrusta nya arbetstagare med kapital. Via mer investering får man i sin tur en ökning i den ekonomiska tillväxten. Vidare, förklarar Klasen att ur Solow-modellens perspektiv skulle en sådan investeringsförändring endast påverka steady state-nivån i en dynamisk övergångsperiod, vilket kan ta lång tid, men ur ett endogent tillväxtperspektiv kan denna åtgärd ha mer permanenta tillväxteffekter.

Den andra effekten man får av lägre fertilitet är att sparande i ekonomin ökar och ett lands investeringar och kapitalstock ökar.

En tredje påverkan av lägre fertilitet är att den andel av befolkningen som arbetar ökar under en viss period. När arbetskraften ökar stiger de sociala omkostnaderna, till följd av högre efterfråga för investeringar inom kapital och utrustning. Om den ökade efterfrågan möts av det höjda inhemska sparande, kommer detta att leda till ökade investeringar. Således får man en ökning i ekonomisk tillväxt via ökade investeringar. Denna effekt kan förklaras genom den påverkan den minskade befolkningstillväxten har på investeringar, som i sin tur bidrar till ekonomisk tillväxt.

²⁰ Klasen, S. (1999). "Does Gender Inequality Reduce Growth and Development? Evidence from Cross-Country Regressions." *Policy Research Report on Gender and Development Working Paper Series*, No. 7, The World Bank, November

²¹ Lagerslöf, N. (2003). "Gender Equality and Long-Run Growth," *Journal of Economic Growth*, 8, 403-426, 2003

Slutligen konstaterar Klasen, att om sysselsättning ökar, kommer BNP per invånare också att öka oberoende av om produktiviteten och lönerna förblir oförändrade. På grund av den lägre fertiliteten och andra hushållsförhållanden får familjer nu fördela inkomsten mellan färre anhöriga, vilket då ökar BNP per invånare.²²

2.5 Sammanfattning

Detta kapitel handlar om de teorier som kan tillämpas på ämnet. Teorier som Solow-modellen och Teori om lika möjligheter talar om att ojämlikheter i utbildning mellan kvinnor och män hämmar ekonomisk tillväxt. Genom att minska gapet mellan utbildade kvinnor och män uppnår man en högre välfärd och ekonomisk tillväxt via de effekter som utbildning har på ekonomin. Minskning av ojämlikheterna har både direkta och indirekta positiva effekter på tillväxten i form av olika länkar. Minskning av fertiliteten i ett land är ett positivt resultat som bidrar till att landets befolkningstillväxt avtar och därmed ökar BNP per invånare i ekonomin. Genom att förespråka utbildning och växa upp i en miljö där man prioriterar att utbilda sig, bidrar detta till att även kommande generationer kommer att utbilda sig. För att sammanfatta teorin, vad gäller kopplingen mellan bristande jämlikhet i utbildning och ekonomisk tillväxt, kan vi konstatera att en förstärkt position för kvinnan både i hushållet, ekonomin och samhället påverkar ekonomisk tillväxt positivt.

²² Klasen, S. (1999). "Does Gender Inequality Reduce Growth and Development? Evidence from Cross-Country Regressions." *Policy Research Report on Gender and Development Working Paper Series*, No. 7, The World Bank, November

3 Tidigare empirisk forskning

Flera utvecklingsekonomiska teorier förespråkar investeringar i utbildning av kvinnor och menar att detta utnyttjande av landets totala humankapital har en positiv inverkan på landets ekonomiska tillväxt. De kanske mest framstående bland dessa teorier är Solow-modellen med humankapitalsteori.²³ Ett lands totala humankapital består av både män och kvinnor, men om inte detta utnyttjas leder det till att man går miste om outnyttjad arbetskraft.²⁴

3.1 Forskning med Solow-modellen

Det har gjorts flera empiriska undersökningar på hur könsojämlikheter i utbildning påverkar ett lands ekonomi. Resultaten varierar, men utgående från Klasens analys från 2002 skulle steady state-nivån per invånare i Solow-modellen öka om man hade en mer balanserad fördelning av utbildning mellan män och kvinnor.²⁵

²³ Jones 2002, s.31

²⁴ Baliaoune-Lutz, M. and McGillivray, M. “*Does Gender Inequality Reduce Growth in Sub-Saharan African and Arab Countries?*”

²⁵ Klasen, S. “Low Schooling for Girls, Slower Growth for All? Cross-Country Evidence on the Effect of Gender Inequality in Education on Economic Development”, *The Worldbank Economic Review*, VOL.16, NO.3 345-373

Ytterligare empiriska studier som knyter an till *Solow* har gjorts av Knowles, Lorgelly och Owen 2002, som undersöker effekten av könsojämlikheter på BNP-per invånare.²⁶ Man har valt att behandla utbildningsnivåer för vuxna kvinnor respektive män som enskilda produktionsfaktorer och inkluderar förutom utbildning även hälsa i sin modell. De undersöker en tidsperiod från 1960 till 1990 och jämför de långsiktiga medelvärdena för BNP per capita, med de genomsnittliga utbildningsnivåerna för kvinnor och män under den angivna tidsperioden. Eftersom det inte finns exakta data för respektive års utbildningsuppgifter väljer de att titta på panelregressioner med ett uträknat medelvärde, för att sedan kunna kalkylera värdena i de olika steady-state-nivåerna under en långsiktig period. Data för utbildningsnivåerna finner de genom Barro och Lee's tidigare arbeten. Resultatet av studien visar att utbildning av kvinnor har en väsentlig effekt på den genomsnittliga BNP per invånare, medan manlig utbildning inte påvisar någon signifikant effekt.

Barro och Lee når i sina studier inom ämnet en något annorlunda slutsats. De menar att det finns en delvis negativ korrelation mellan skolgång för kvinnor på grundskolenivå och ekonomisk tillväxt, medan det finns en signifikant positiv korrelation mellan skolgång för pojkar och flickor på gymnasial nivå och ekonomisk tillväxt. Något som skiljer Barro och Lees studie från dem som nämnts ovan, är att Barro och Lee i sin studie använder sig av sina egna siffror för det genomsnittliga antalet skolår år 1993.²⁷

Enligt Klasen kan stora ojämlikheter i utbildning bidra till en minskning på hela 0,3 procentenheter i årlig BNP per invånare-tillväxt. Den lägre nivån på humankapital medför också att ett land kan bli mindre attraktivt för investeringar, då detta följaktligen leder till sämre avkastningar för investeringar. Med andra ord, blir följden av detta en indirekt påverkan som får ekonomisk tillväxt att minska. Då humankapitalet är en produktionsfaktor i Solow-modellen påvisar dessa empiriska upptäckter att ett minskat humankapitalsvärde leder till minskad ekonomisk tillväxt.²⁸

²⁶ Knowles, S. Lorgelly, P. K. and Owen, D. (2002), "Are Education Gender Gaps a Break on Economic Development? Some Cross-Country Empirical Evidence", *Oxford Economic Papers VOL.54, NO.1 118-149*

²⁷ Barro, J. and Lee, J. (1994). "Sources of economic growth", Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy 40 (1994) 1-46 North-Holland

²⁸ Klasen, S. "Low Schooling for Girls, Slower Growth for All? Cross-Country Evidence on the Effect of Gender Inequality in Education on Economic Development", *The Worldbank Economic Review, VOL.16, NO.3 345-373*

3.2 Forskning med Teori om lika möjligheter

Klasen menar att om man antar att flickor och pojkar är födda med likvärdiga förutsättningar och att de av respektive kön som tillhör den andel med bäst förutsättningar att kunna tillgodogöra sig utbildning, även är de som får tillgång till utbildning. Detta måste i sin tur innebära att ojämn könsfördelning i utbildning bidrar till att pojkar med sämre förmåga att kunna tillgodogöra sig kunskapen än flickor, ges chansen att utbildas, vilket i sin tur leder till att medelvärdet på landets humankapital sänks och likaså nivån för förutsättningarna för utbildade barn.²⁹

Enligt Alderman finns det tre anledningar till att vi ser en ojämn könsfördelning vad gäller möjligheterna till utbildning.³⁰ En anledning kan vara att föräldrarna helt enkelt föredrar, och värdesätter sönerna mer, och därför hellre ser till att just de får en utbildning. Den andra anledningen tros vara den förväntade avkastningen på utbildningen ur ett familjeekonomiskt perspektiv. Av sedvana är det sönerna som i framtiden förväntas ta hand om sin familj, det vill säga fru och barn och sina föräldrar, medan döttrarna gifts bort och istället blir medlemmar i ett nytt hushåll. Således ses investeringar i att utbilda sina döttrar som ett främmande alternativ där utgången känns alltför oviss. Istället ses utbildning av söner som ett säkrare alternativ som kommer att generera bättre avkastning. Att investera i döttrars utbildning innebär följaktligen en form av förlust, då fördelarna med att utbilda en flicka tillfaller en annan familj om hon gifts bort. En tredje anledning som tros bidra till utbildningsgapet mellan flickor och pojkar är den rådande lönediskrimineringen, de kulturella normerna som påverkar könsfördelningen, den begränsade möjligheten för högavlönat jobb samt könsrollerna i hushållet.³¹

Klasen anser att en lägre lön för kvinnor kan gynna arbetsgivare och leda till fler jobb för kvinnor. Detta påstås vara en av anledningarna till Kinas framgångar och ekonomiska tillväxt. Av fallstudier i Indonesien och Vietnam framgår, enligt Klasen, att dessa länder uppvisar en

²⁹ Barro, J. and Lee, J. (1994). "Sources of economic growth", Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy 40 (1994) 1-46 North-Holland

³⁰ Alderman, H. (1996). "Decomposing the Gender Gap in Cognitive Skills in a Poor Rural Economy", Journal of Human Resources, v31, n1 p229-54 Win 1996

³¹ Alderman, H. (1996) "Decomposing the Gender Gap in Cognitive Skills in a Poor Rural Economy", Journal of Human Resources, v31, n1 p229-54 Win 1996

minskad fertilitetsnivå samt en ökning av utbildade kvinnor. Som ett led i detta har andelen kvinnor i arbetskraften ökat.³²

I många utvecklingsländer märks en ökad andel kvinnor på arbetsmarknaden och en transferering av kvinnlig arbetskraft till tidigare mansdominerade arbeten, så som industriarbete eller renhållningsarbete.

Seguino är ytterligare ett exempel på forskare som undersöker om utbildning av kvinnor kan ha större makroekonomiska effekter än utbildning av män. Seguino betonar dock att detta är beroende av hur landets ekonomiska förutsättningar ser ut. Genom att analysera tillväxten undersöker hon hur stor inverkan ojämlikheter mellan könen har på den ekonomiska tillväxten. Studien begränsas genom att data från 1975-1995 undersöks för ett antal semiindustrialiserade länder, vilka samtliga hade en mer eller mindre exportorienterad industri där majoriteten av arbetskraften bestod av kvinnor.³³ Målet med studien var att komma fram till om det fanns något empiriskt samband mellan ojämn inkomstfördelning mellan kön och ojämn utbildningsnivå mellan könen, och ekonomisk tillväxt. I en annan studie på samma ämne tittar Seguino närmare på Asien, där man lyckats öka produktionen av flera exportvaror. Detta har till stor del varit möjligt genom att man tagit till vara på den, förhållandevis, billiga kvinnliga arbetskraften. I både Korea och Taiwan, som med sina exportorienterade policyer genererat tillväxt, är kvinnor fler än män. Seguino framhåller att detta beror på att många av exportindustrierna, som exempelvis textilindustrin, drar nytta av lönediskrimineringen som råder för kvinnlig arbetskraft, och drar på så vis nytta av deras lägre löner. Troligen är denna effekt enbart tillfällig, då inkomstgapet mellan män och kvinnor sannolikt minskar i takt med att efterfrågan på kvinnlig arbetskraft ökar, vilket även skulle driva ner männens löner och göra dem till billigare arbetskraft. Som en positiv bieffekt av den ökade andelen kvinnor på arbetsmarknaden, visade det sig att utbildningsgapet mellan pojkar och flickor minskade. Det har med andra ord blivit mer lönsamt att investera i döttrars utbildning där avkastningen blivit högre än innan.³⁴

³² Klasen, S. (2006). "Pro-Poor Growth and gender inequality", University of Göttingen, September 2006

³³ Seguino, S. (2000). "Gender inequality and economic growth: a cross country analysis", *World Development*, Vol. 28, No. 7, July 2000

³⁴ Seguino, S. (2000). "The effects of structural change and economic liberalization on gender wage differentials in South Korea and Taiwan", *Cambridge Journal of Economics* 2000, 24, 437- 459

3.3 Forskning kring direkta och indirekta länkar

Enligt Klasen motverkas ökad fertilitet och barnadödlighet genom att minska utbildningsgapet mellan kvinnor och män.³⁵ Via panelregressioner undersöker han hur skillnader mellan kön i utbildning påverkar ekonomisk tillväxt på lång sikt. Klasen menar att ojämlikheten bland kön kan leda till stagnation av ekonomisk tillväxt, vilket även tillstyrks av Lagerlöf (1999).³⁶ Lagerlöf undersöker i sin studie sambandet mellan ojämlikheter i utbildning mellan kvinnor och män och skillnader i inkomst. Resultatet visar att dessa skillnader har en negativ inverkan på den ekonomiska tillväxten och leder till att fertiliteten ökar.³⁷

Klasen påpekar även vikten av andra variabler som till exempel ett lands öppenhet, vilket också spelar en stor roll för ekonomisk tillväxt. Politisk instabilitet och stor etnisk mångfald påverkar en ekonomi negativt och förknippas med lägre tillväxt. Hög befolkningstillväxt är enligt Klasen också negativt kopplat till ekonomisk tillväxt.³⁸

3.4 Tabell över studier kring bristande jämlikheter i utbildning

Titel	Författare	Studie	Resultat
Low schooling for girls, slower growth for all?	Stephan Klasen, 2002	Via panelregressioner undersöks hur ojämlikheter i utbildning påverkar ekonomisk tillväxt på lång sikt. Länder: 109 i-och u-länder Period: År 1960-1992 Data: Barro-Lee	Man kommer fram till att de bristande jämlikheter som finns i utbildning påverkar tillväxten direkt via lägre humankapital.
The impact of gender	Stephan Klasen och	Via panelregressioner	Resultatet av studien är

³⁵ Ibid.

³⁶ Lagerlöf, N. (1999). "Gender Inequality, Fertility and Growth." University of Sydney, Department of Economics, Australia

³⁷ Ibid.

³⁸ Klasen, S. (1999). "Does Gender Inequality Reduce Growth and Development? Evidence from Cross-Country Regressions." *Policy Research Report on Gender and Development Working Paper Series*, No. 7, The World Bank, November

inequality in education and employment on economic growth	Francesca Lamanna, 2009	<p>studerar de till vilken utsträckning bristande jämlikheter i utbildning och anställning påverkar ekonomisk tillväxt.</p> <p>Länder: 109 i-och u-länder</p> <p>Period: År 1960-2000</p> <p>Data: Barro-Lee, Penn World Table, World development indicators</p>	att ojämlikheterna i utbildningen och inom anställning påverkar ekonomisk tillväxt negativt.
The cost of missing the Millennium development goal on gender equity	Dina Abu-Ghaida och Stephan Klasen, 2003	<p>Undersöker, genom tidigare empiriska studier, innebörden för ekonomisk tillväxt av att inte uppnå millennium-målet för en jämlik utbildning.</p> <p>Länder: 45 länder</p> <p>Period: År 1999-2005</p> <p>Data: Barro Lee, Penn World Table, World development indicators</p>	Resultatet av studien talar för att de länder som inte uppnår målet upplever en negativ påverkan på ekonomisk tillväxt och minskad fertilitet och barnadödlighet.
Are educational gender gaps a brake on economic development? Some cross-country empirical evidence	Knowles et al, 2002	<p>Undersöker via panelregressioner den långsiktiga effekten av utbildning för män respektive kvinnor på output per arbetare och BNP-nivå.</p> <p>Länder: 76 länder</p> <p>Period: År 1960-1990</p> <p>Data: Barro Lee</p>	Resultaten visar att utbildning av kvinnor har en större effekt på BNP-nivån än utbildning av män.

I tabellann sammanfattas fyra studier som vi har undersökt djupare hur ojämlikheter i utbildning påverkar den ekonomiska tillväxten.

Klasen och Lamanna fann i sin studie att ojämlikheter i utbildning minskade ekonomisk tillväxt under 1990- talet, vilket också var något som förstärktes av tidigare gjorda studier. De kommer fram till att den ekonomiska tillväxten, i de länder där gapet mellan utbildade

kvinnor och män är mindre, har påverkats mindre negativt än i länder med större gap. Vidare konstaterar författarna att bristande jämlikheter bland de arbetsföra i befolkningen har en avgörande negativ effekt på ekonomisk tillväxt. Knowles och Lorgelly finner liknande resultat, de finner även att kvinnlig utbildning påverkar produktiviteten positivt, och att manlig utbildning inte har en lika stark påverkan.

Klasen finner genom sin regressionsanalys att de indirekta effekterna av bristande jämlikhet i utbildning har en större negativ effekt på ekonomisk tillväxt i relation till de direkta effekterna. Vidare konstaterar han att bristande jämlikhet i utbildning sänker det genomsnittliga humankapitalet och att en ökning av kvoten kvinnor/män i utbildning direkt bidrar till en ökning i ekonomisk tillväxt. Klasens analys fastställer att minskade ojämlikheter i utbildning bidrar till ökade investeringar i ett land, vilket bekräftar den indirekta länken mellan ojämlikheter i utbildning, investeringar och ekonomisk tillväxt.³⁹

3.5 Sammanfattning

Att utbildning har en viktig roll för ekonomisk tillväxt har den teoretiska analysen klargjort tydligt. Effekterna av att minska ojämlikheterna i utbildning har i merparten av de empiriska studierna visat sig vara positiva för tillväxten. Resultaten av dessa studier bekräftar att teorin stämmer väl överens med praktiken. Både i form av direkta och indirekta länkar sammankopplade med utbildning av kvinnor. Att satsa på utbildning av kvinnor har visat sig ha en större och mer signifikant effekt på BNP-tillväxten jämfört med utbildning av män. Utbildning av kvinnor har även påvisat positiva effekter på fertilitets- och barnadödlighetsnivåerna. Slutsatserna av den fördjupade undersökningen är att ojämlikheter bör minskas, då de i enlighet med teorin bidrar till negativ påverkan på den ekonomiska tillväxten.

³⁹ Klasen, S. (2002). "Low Schooling for Girls, Slower Growth for All? Cross-Country Evidence on the Effect of Gender Inequality in Education on Economic Development", 2002 THE WORLD BANK ECONOMIC REVIEW, VOL.16, NO.3 345-373

4. Sammanfattning och Slutsatser

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka om en mer jämlik fördelning i utbildningen mellan könen bidrar till att öka ekonomisk tillväxt. Vårt tillvägagångssätt har bestått i att analysera vad olika studier och tidigare undersökningar gjorda kring ämnet säger.

Frågeställningen vi har arbetat med lyder: *vad säger ekonomisk teori och empiri om ojämlikheter i utbildning mellan kön och dess koppling till ekonomisk tillväxt?*

Den teoretiska undersökningen resulterade i att en mer jämlik utbildning, via en rad faktorer, påverkar landets ekonomiska tillväxt positivt, och därigenom även fattigdomsminskning. Produktionsfunktionen för Solow-modellen med humankapital, utgörs av produktionsfaktorerna humankapital och fysiskt kapital. En ökning av humankapitalet via fler utbildade, genererar enligt den teoretiska formeln ökad output. Något som däremot påverkar tillväxten negativt, är hög befolkningstillväxt. En högre befolkningstillväxt har visat sig bidra till att landets sparkvot minskas vilket också sänker BNP per invånare, då beroendebördan ökar. Teori om lika möjligheter, förklarar konsekvenserna av ojämn fördelning mellan kön i utbildning genom direkta och indirekta effekter. En direkt effekt är, att kvaliteten på humankapitalet förbättras samtidigt som effekterna även tar sig uttryck inom familjen, då

exempelvis modern kan inspirera och sprida kunskap till sina barn samt nästkommande generationer. Genom hushållsplanering och mer makt åt kvinnorna både i hemmet och i samhället bidrar de till att förbättra situationen för hela familjen, i synnerhet för flickorna, både i nuläget och i framtiden då barn tenderar att närvara i skolan och även studera vidare i hushåll som drivs av en utbildad kvinna.

Den tidigare empiriska forskningen visade att en mer jämlik utbildning och fler utbildade kvinnor bidrar till högre ekonomisk tillväxt. Flera forskare har genom studier med anslutning till Solow-modellen, kommit fram till att satsningar på utbildning av kvinnor har en positiv effekt på BNP per invånare och därmed bekräftar teorins grundläggande antagande.

Trots att vi både från den teoretiska och empiriska undersökningen kan konstatera att bristande jämlikheter är negativt kopplade till ekonomisk tillväxt kan vi inte helt blunda för att det finns fler viktiga faktorer som påverkar tillväxten. I många länder är antalet elever per lärare alldeles för många och den genomsnittliga tiden som bör ägnas åt en elev måste i sådana fall fördelas mellan flera stycken. Förutom kvaliteten på utbildningen ges mycket utrymme för att diskutera kring andra ekonomiska faktorer i ett land som påverkar dess välfärd och ekonomisk tillväxt. I uppsatsen har vi mest diskuterat kring utbildningen och minskningen av ojämlikheter för att öka landets humankapital. När man satsar på utbildning är det givet att avkastningen av investeringarna visar sig först flera år senare. Förhoppningen är att investeringarna ska bli bestående så att landet kan dra nytta av sitt humankapital på flera olika sätt

Enligt Hanushek och Woessman 2008, bör man fokusera på kvaliteten av utbildning istället för antalet år. De menar att kognitiva kunskaper är mer sammanlänkade med ekonomisk tillväxt än antalet inskriva i skolan. Enligt dem är den avgörande faktorn för framtida avkastning av utbildning de faktiska kunskaper som inhämtas i skolan. Fördelningen av faktiska kunskaper över en befolkning påverkar fördelningen av inkomst. Den kunskap ett lands arbetskraft besitter är avgörande för ekonomisk tillväxt. Trots detta fokuseras många av de satsningar och policystrategier som tas fram huvudsakligen på antalet utbildningsår. Internationella studier har visat att läskunskaper bland elever på sekundär nivå är låga i många utvecklingsländer. Trots att antalet inskriva i skolan ökar är både räkne- och läskunnighet bristfälliga. För att en ökad skolgång skall ha en positiv effekt på ekonomisk tillväxt är en grundläggande förutsättningen att de faktiska kunskaper som inhämtas kan generera framtida jobb möjligheter. Hanushek och Woessman presenterar bland annat en studie om Latin-

Amerika där man trots framgångar inom utbildningssektorn i form av ett ökat antal inskrivna vid högre utbildningsnivåer upplevt låg ekonomisk tillväxt. Enligt dem är detta en konsekvens av att man inte fokuserat på utbildningens kvalitet och vilka faktiska kunskaper eleverna berikats med.

Att utbildning är oundgänglig för ett land är logiskt, men för att få alla investeringar att sammanfalla är tillgången på fungerande utbildningsinstitutioner en mycket viktig förutsättning. Främst, då detta skapar möjligheter till att kunna tillgodogöra sig andra investeringar. Fungerande institutioner tillsammans med ett demokratiskt styre, bidrar till att länderna blir attraktiva för utländska investeringar samtidigt som de också uppfyller kraven för att få och bistånd. Bistånd är en viktig faktor för ett lands möjligheter att ”komma på fötter”, men detta arbete försvåras många gånger då biståndet tenderar att missfördelas. Detta är särskilt vanligt i korrumperade länder samt i länder där diktatur råder.

För att öka ett lands tillväxttakt bör satsningar göras också på andra områden. Det är inte sannolikt att endast en satsning på fler flickor i utbildningen skulle bidra till att minska fattigdom betydligt. Det krävs således fler investeringar samt genomgripande förändringar på andra områden.

Referenser

Abu-Ghaida, D. and Klasen, S. (2002). "The Costs of Missing the Millennium Development Goal on Gender Equity", *Munich Discussion Paper* NO. 2003-1, November 2002

Alderman, H. (1996). "Decomposing the Gender Gap in Cognitive Skills in a Poor Rural Economy", *Journal of Human Resources*, Vol. 31, n1 p229-54 Win 1996

Baliamoune-Lutz, M. and McGillivray, M. (2009). "Does Gender Inequality Reduce Growth in Sub Saharan African and Arab Countries?" *African Development Review*, Vol 21, Issue 2, p224-242

Barro, J. R. och Lee, J. (1994). "Sources of economic growth", *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy* 40 (1994) 1-46 North-Holland

Bloom, E. D. and Williamson, G. J. (1998). "Demographic Transitions and Economic Miracles in Emerging Asia", *Worldbank Economic Review* 12(3):419-55

Bourguignon, F. (2004). "The Poverty-Growth-Inequality Triangle". *Indian Council for Research on International Economic Relations*, New Delhi Working Paper Series. Nr 125

Debraj, Ray. (1998). "Development Economics"

- Dollar, D.** (2000). "Who gives foreign aid to whom and why?", *Journal of Economic Growth*, 5: 33-63 March 2000
- Dollar and Gatti.** (1999). "Gender inequality income and growth: Are good times good for women?" Development Research Group, *The World Bank*, May 1999
- Horton, S.** (1999). "Marginalization Revisited: Womens Market Work and Pay, and Economic Development", *World Development*, Vol. 27, No. 3, pp. 571±582, 1999
- Humphries, S. and Rubery, J.** (1995). "The economics of equal opportunities"
- Jones, C. I.** (2002). "Introduction to economic growth and economic development"
- Klasen, S.** (1999). "Does Gender Inequality Reduce Growth and Development? Evidence from Cross-Country Regressions." Policy Research Report on Gender and Development Working Paper Series, No. 7, *The World Bank*, November
- Klasen, S.** (2002). "Low Schooling for Girls, Slower Growth for All? Cross-Country Evidence on the Effect of Gender Inequality in Education on Economic Development", 2002 THE WORLD BANK ECONOMIC REVIEW, VOL.16, NO.3 345-373
- Klasen, S.** (2006). "Pro-Poor Growth and gender inequality", University of Göttingen, September 2006
- Knowles, S. Lorgelly P. K. and Owen, P. D.** (2002). "Are Education Gender Gaps a Break on Economic Developmen? Some Cross-Country Empirical Evidence" , *Oxford Economic Papers* Vol. 54, NO.1 118-149
- Lagerlöf, N.** (2003). "Gender Equality and Long-Run Growth", *Journal of Economic Growth*, 8, 403±426, 2003
- Lagerlöf, N.** (1999). " Gender Inequality, Fertility and Growth." *University of Sydney, Department of Economics, Australia*
- Seguino, S.** (2000). "Gender inequality and economic growth: a cross country analysis", *World Development*, Vol. 28, No. 7, July 2000
- Seguino, S.** (2000). "The effects of structural change and economic liberalization on gender wage differentials in South Korea and Taiwan", *Cambridge Journal of Economics*, 2000, 24, 437- 459

Smith , C. S. and Todaro, P. M. (2006). “Economic Development”